

מה עושות האילות / לאה גולדברג

משהו על טלי ועל למה / אברהם שלונסקי

אני שואל / ע' הלל

מה עושות האילות

טלי אוהבת לדעת הכל,

מה עושים העצים?

בלילות?

טלי אוהבת לשאול ולשאול,

צומחים.

הן עוצמות את עיניהן

טלי אומרת:

ומה הבתים עושים?

הגדולות.

זה לא מגנדרת

עומדים.

הן שולבות את רגליהן

אם יש לה פבר סרט

והעננים מה עושים?

הקלות.

אדם וגדול.

נוסעים, נוסעים!

ישנות האילות

טלי לוכשת היום חסאית!

והקוצים?

בלילות.

טלי גדולה היא,

שרפות!

מי שומר על חלומן

טלי פקחית!

ומה הצפרים עושות?

המתוק?

עפות, עפות.

הינחם הלכן

טלי שואלת בלי הרף: אז למה?

אז מה?

אז למה זה הנה?

עד שמתעופות.

מרחוק.

ולמה זה שמה?

וההרים מה?

הוא מביט לתוך הנו

ולמה זה ככה?

מאומה!

בבת-שחוק

ולמה זה כך?

והרכבות?

ואומר לכוס ותן:

אנחנו בלמה של טלי נפתח.

מהומה!

נום ושחק!

והצאן?

אתם מדמים, בוראי, פי נקל הוא

מה חולמות האילות

אבק.

לשמוע את אלה הלמה האלו:

בלילות?

הן חולמות פי הפילות

כל פתי יכול פה לשאול כמו-כלום... -

והאניות הנוסעות בים?

הגדולות

אצלנו חכמה היא, חכמת-הלמלום!

מרחק!

שחקו אתן בג'ולים

ומה עושה הים?

וטלי שלי חכמה מחכמת,

וגולות

ים ים!

טלי שלי בחכמה מלמלמת:

ובכל, בכל זכו

והשמש?

האילות.

יום.

מי מעיר אותן עם שחר	למה?	והכוכבים?
משנתן?	ולמה?	נופלים!
לא הפיל, ולא הקוף,	ולמה?	אז מה?
ולא התן.	ולם? –	ככה.
לא ארנבת, לא שקוי,	אין כמו טלי שלי בעולם!	והאדמה
ולא שפן,	טלי שואלת,	במקומה נחה.
כי אילת השחר תברתן	אברם המשיב.	ואני?
מעירה אותן בבקר משנתן.	כדאי לכל ילד	מה אני עושה?
	לבוא להקשיב.	פלום.
		רק שואל.

מתוך מה עושות האיילות,

מאת לאה גולדברג,

צייר אריה נבון,

ספרית פועלים 1946

מתוך אני וטלי, או ספר מארץ

הלמה, מאת אברהם שלונסקי,

צייר יחזקאל קמחי,

ספרית פועלים 1957

מתוך בוקר טוב,

מאת ע' הלל,

ציירה מיכל אפרת

הקיבוץ המאוחד 1961

על מה ועל למה

שלושה משוררים - לאה גולדברג, אברהם שלונסקי וע' הלל - מתבוננים כל אחד בדרכו במילה "שואלה",

מתוך מודעות לכוחה הפואטי ולתפקיד המפתח שלה בהתפתחותם של ילדים.

לאה גולדברג (1911–1970), שעולם המראות שלה מידי כשם שהוא אין-סופי, מציבה שאלה כנקודת מוצא

לשיח; "מה עושות האילות בלילות?" היא בוראת יש מאין ומזמינה את הקוראים לצפות בה בציירה תמונה

צבעונית ומשמחת, שקטה ומרגיעה של הלילה כפי שהוא נראה בחדר הילדים של האיילות - הלא הוא הגן.

השיר בנוי כמערך מהודק של ארבע שאלות; מה עושות האילות בלילות? מי שומר על חלומן המתוק? מה

חלומות האילות בלילות? מי מעיר אותן עם שחר משנתן? השאלות והתשובות יוצרות הקבלה-לרגע בין

האיילות לילדים, ונקראות כשיר ערש שההומור שבו מאיר את הפחד מפני הלילה.

אברהם שלונסקי (1900–1973), אמן-להטוטן של העברית, נתלה בזנבה של מילת השאלה "למה?" שאין

ילדות החפה ממנה. בצירוף נפלא של כובד ראש לכאורה, קונדסות והרפתקנות לשונית, ומתוך ראייה אוהדת

ומדויקת של ידידתו הקטנה טלי, משמיע שלונסקי שיר הלל לסקרנות המתלטשת בכוחה של ה"למה" לכדי

אמנות - הלא היא "חקמת-הלמלום".

ע' הלל (1926–1990), ששיריו לילדים מצטיינים בהומור ובאופטימיות ובלשון מקורית-מצטהלת, מנציח

רגע נדיר שבו התום נוגע בשאלות קיומיות. הדובר הפעוט מתבונן בעולם סביבו וטווה בשאלותיו רשת של

קשרים בינו לבין הכוחות הגדולים הפועמים גם בו עצמו.

נירה לוין